Vloga Evropskega socialnega sklada pri izvajanju programa usposabljanja na delovnem mestu: primer Pomurja

Aleksander Aristovnik[1], Rija Srkoč[2]

[1]Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo, Gosarjeva ulica 5, 1000 Ljubljana, aleksander.aristovnik@fu.uni-lj.si
[2]Zavod RS za zaposlovanje, OS Murska Sobota, Staneta Rozmana 11 a, 9000 Murska Sobota, rija.srkoc@ess.gov.si

Namen prispevka je prikazati temeljna izhodišča delovanja Evropskega socialnega sklada (ESS) na ravni EU in na ravni Slovenije, s posebnim poudarkom na Pomurju, ter prikaz prelivanja sredstev iz ESS do končnega upravičenca in končnega prejemnika vključenega v program usposabljanje na delovnem mestu. Empirični del prispevka vključuje anketno raziskavo, ki je bila opravljena pri končnih prejemnikih sredstev EU, torej pri vključenih brezposelnih osebah in pri delodajalcih kot izvajalcih programa na področju Pomurja. Namen raziskave je ugotoviti dejansko stanje in s tem obstoječe težave vključenih v program z namenom odprave le-teh oz. doprinesti k izboljšanju oz. kvalitetnejšemu izvajanju programa. Rezultati raziskave kažejo, da je uspešnost izvajanja programa usposabljanja odvisen od vseh treh vključenih akterjev, to je Zavoda kot končnega upravičenca sredstev ESS, brezposelnih oseb in izvajalcev kot končnih uporabnikov sredstev ESS.

Ključne besede: EU, kohezijska politika, Evropski socialni sklad, aktivna politika zaposlovanja, usposabljanje na delovnem mestu, Pomurje

1 Uvod

Živimo v času globalizacije, ko so razdalje med nami vse manjše, mobilnost ljudi, blaga in kapitala se povečuje, meje med državami izginjajo in integracija je v razmahu. EU je že v zgodnji fazi svojega razvoja prišla do spoznanja, da velike ekonomske in socialne razlike v razvitosti med posameznimi regijami in državami ovirajo trajnostni razvoj Skupnosti kot celote. Da bi k reševanju teh problemov pristopila kar najbolj celovito, je že pred desetletji pričela z izvajanjem tako imenovane kohezijske politike kot ene od svojih prioritetnih ekonomskih politik. Osnova skupne kohezijske politike sta 158. in 159. člen Pogodbe o ustanovitvi ES (Lajh, 2006: 102). Nobenega dvoma ni, da je kohezijska politika tudi v Sloveniji izrednega pomena, saj država teži k čim bolj enakomerni razvitosti svojega ozemlja. ESS omogoča državam članicam izvajanje politike aktivnega trga dela. Sklad pomaga ljudem pri usposabljanju na nova delovna mesta. V programskem obdobju 2007-2013 v naši državi prispeva do 85% sredstev. Zavod je nosilec ukrepov aktivne politike zaposlovanja (APZ), s katerimi uravnava prilive in odlive na trgu dela. V okviru politike zaposlovanja izvaja ukrep usposabljanja na delovnem mestu, ki je en izmed uspešnejših programov.

Na podlagi izvedene ankete med brezposelnimi in delodajalci, vključenimi v program ESS na območju Pomurja v letu 2009, želimo s pomočjo deskriptivne in komparativne analize anketnih vprašalnikov posebej testirati naslednje hipoteze:

Hipoteza 1 (H1): Vključitev v program, ki je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada, povečuje možnost za zaposlitev. Vključitev v program naj bi pomembno vplival na zaposljivost, saj udeleženec z vključitvijo pridobi nove veščine, delovne spretnosti, izkušnje, ki jih sicer ne bi mogel. Te pridobljene nove spretnosti so njegove prednosti na trgu dela. Hipoteza bo preverjena na podlagi mnenja udeležencev o izboljšanih zaposlitvenih možnostih; o večji konkurenčnosti na trgu dela; o pozitivnih učinkih programa na vključene udeležence in izvajalce; trenutnega statusa udeleženca in mnenja o lastni zaposljivosti.

Hipoteza 2 (H2): Končni prejemniki sredstev Evropskega socialnega sklada, vključeni v program usposabljanja na delovnem mestu, so bili s programom zadovoljni in bi še nadaljevali. Na zadovoljstvo vključenih vpliva več dejavnikov. Eden od pomembnejših faktorjev je delo; če nas delo zanima, veseli, se bomo hitro naučili oz. pridobili nova znanja, na delovno mesto bomo prihajali z veseljem in tudi rezultati dela bodo dobri. Hipotezo smo preverjali na podlagi mnenja udeležencev o tem, ali so s samim delom zadovoljni, če imajo na voljo mentorja, če so zadovoljni z izvedbo usposabljanja, ali so opravljali taka dela, kot so določena v pogodbi, o odnosu izvajalca, in nazadnje, ali bi želeli s programom nadaljevati.

Hipoteza 3 (H3): Program usposabljanje na delovnem mestu je v osnovi namenjen pridobitvi novih znanj, veščin, spretnosti, da bi udeleženec po koncu programa lahko samostojno opravljal delo, za katerega se je usposabljal in hkrati, da si izvajalec programa na tak način lažje pridobi ustrezen kader za zaposlitev. S postavljeno hipotezo smo želeli ugotoviti mnenje udeležencev o vsebinski naravnanosti programa. Menimo, da je vsebinska naravnanost programa izredno pomembna in da je tudi zelo pomembno mnenje udeležencev programa. Hipotezo smo preverili na podlagi mnenja udeležencev in izvajalcev, kaj menijo o pridobitvi novih znanj in veščin ter spretnosti pri nadaljnjem opravljanju dela. Pri izvajalcih programa pa bomo preverili, kaj mislijo o pridobitvi ustreznih kadrov.

Hipoteza 4 (H4): Postopek za pridobitev sredstev Evropskega socialnega sklada je dolg, zahteva se preveč dokumentacije. Zanimalo nas je mnenje vključenih obeh končnih prejemnikov sredstev ESS, udeležencev in izvajalcev programa. Hipotezo smo preverili na podlagi njihovega mnenja o dolžini postopka pred vključitvijo v program, o dokumentaciji, katera je potrebna za izpeljavo postopka.

Hipoteza 5 (H5): Končni prejemniki sredstev Evropskega socialnega sklada si želijo več informacij in administrativno-tehnične pomoči pri koriščenju sredstev Evropskega socialnega sklada. S postavljeno hipotezo smo želeli ugotoviti stopnjo informiranosti in potrebo po administrativno tehnični pomoči Zavoda. Hipotezo smo preverili na podlagi mnenja udeležencev o načinu pridobitve informacij, kdo je bil pobudnik za vključitev, če je bilo informacij dovolj in glede administrativno tehnične pomoči.

Namen prispevka je torej predstaviti delovanje ESS na področju EU in v Sloveniji. Prispevek najprej predstavi temeljno vlogo in namen delovanja ESS, dodeljevanje sredstev v obdobju od 2000 – 2006 in od 2007 – 2013. Poudarek je na tekoči finančni perspektivi. V nadaljevanju prispevek predstavi stanje na trgu dela v Sloveniji in v Pomurju, ter s tem v povezavi izvajanje programa Usposabljanje na delovnem mestu, kateri je sofinanciran iz ESS. Prikazan je razvoj programa, število vključenih oseb, ter finančna sredstva s strani ESS za celotno Slovenijo in za Pomurje. V četrtem delu se prispevek osredotoči na ugotovitve analize pri izvajanju programa, v naslednjem poglavju pa osvetli rešitve za izboljšanje uspešnosti izvajanja programa.

2 Evropski socialni sklad v Evropski uniji

Glavni namen ESS ostaja spodbujanje zaposlovanja v EU. ESS predstavlja glavni element Strategije EU za rast in delovna mesta, ki je usmerjena k izboljšanju kakovosti življenja državljanov EU, tako da jim nudi boljše znanje skozi izobraževanje in usposabljanje ter posledično tudi boljše možnosti za zaposlitev. ESS posebno pozornost namenja invalidnim osebam, migrantom, manjšinam in drugim marginalnim skupinam, ki se težje zaposlijo na trgu dela. V programskem obdobju 2007-2013 bo iz omenjenega sklada državam članicam EU in regijam za doseganje omenjenih ciljev razdeljeno približno 75 milijard evrov (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2010). ESS naj bi prispeval h krepitvi človeških virov v manj razvitih regijah, kjer je pomanjkanje ustrezno usposobljene delovne sile ter s tem pomagal regijam razviti svoj potencial, vendar se pogosto zgodi drugače. Tisti, ki so uspešno zaključili usposabljanje, iščejo poslovne priložnosti v bolj razvitih regijah (Evans, 1999: 171) iz razloga, ker jim ustrezno delovno mesto v regiji ni zagotovljeno.

2.1 Dodeljevanje sredstev Evropskega socialnega sklada

Stopnja financiranja ESS se razlikuje glede na regije in je odvisna od njihovega relativnega premoženja (slika 1). Regije EU so razdeljene v štiri kategorije regij, ki izpolnjujejo pogoje za financiranje, glede na njihov regionalni BDP na prebivalca v primerjavi s povprečjem Evropske unije (EU 25 ali 15 državami članicami) in so ločene na dva cilja. Konvergenčni cilj zajema (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2009: 20):

- konvergenčne regije, katerih BDP na prebivalca je manjši od 75% povprečja EU-25 in
- regije s postopno ukinitvijo, katerih BDP na prebivalca je večji od 75% povprečja EU-25 in manjši od 75% povprečja EU-15.

Regionalni cilj konkurenčnosti in zaposlovanja zajema:

- regije s postopnim uvajanjem, katerih BDP na prebivalca je bil v obdobju 2004-2006 manjši od 75% povprečja EU-15, a ga v obdobju 2007-2013 že presega ter
- regije konkurenčnosti in zaposlovanja, ki se nanašajo na vse ostale regije EU.

V konvergenčnih regijah lahko sofinanciranje projektov iz sredstev ESS doseže 85% vseh stroškov. V regijah konkurenčnosti in zaposlovanja je pogostejše 50% sofinanciranje. V bogatejših državah članicah in regijah financiranje ESS dopolnjuje obstoječe nacionalne pobude za zaposlovanje; v manj premožnih državah članicah pa je lahko financiranje ESS glavni vir sredstev pobude, povezane z zaposlovanjem.

2.2 Evropski socialni sklad v obdobju 2000 – 2006

Leta 2000 so voditelji EU predstavili Lizbonsko strategijo, ki naj bi do leta 2010 naredila iz EU najbolj napredno gospodarstvo na svetu, temelječem na znanju. Eden od ciljev je bil tudi, da se doseže 70% splošne zaposlenosti ter 60% zaposlenost žensk in dvigne stopnja zaposlenosti starejših delavcev na 50%. Leta 2002 je bila končana uvedba evra in z vstopom novih članic leta 2004 se je EU močno povečala, na 25 članic. Oblikovanje politike zaposlovanja ter progresivno prilagajanje institucij in politike evropski strategiji zaposlovanja je predstavljalo izziv za nove države članice. To delo se je začelo že pred njihovim vstopom, tako da so bile ob vstopu pripravljene na izvajanje programa ESS (Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, 2007a: 40-42).

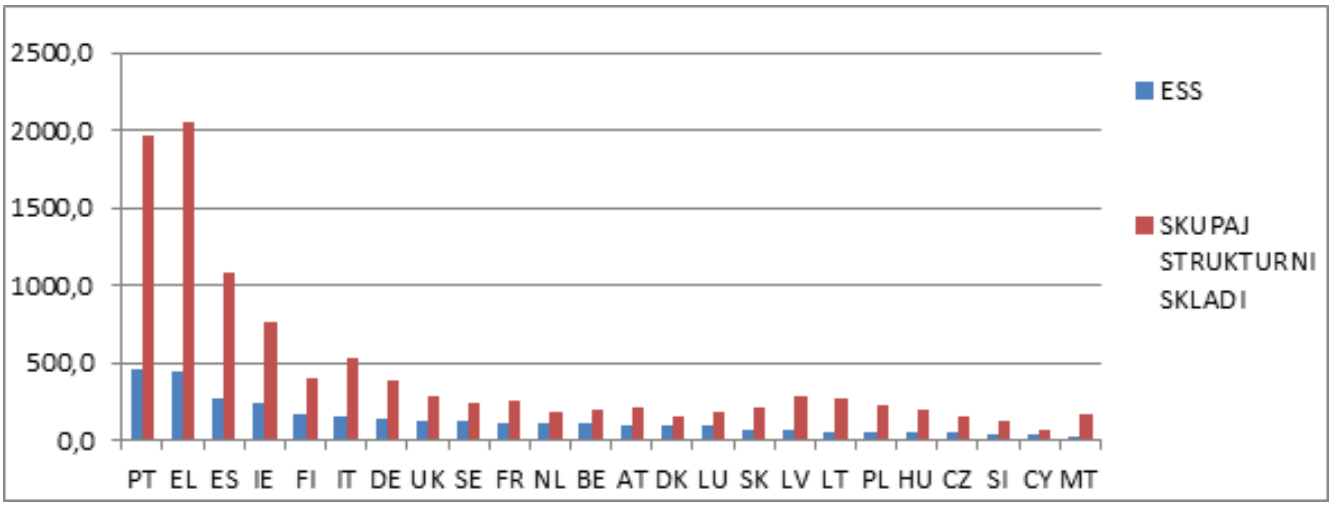

Slika 1: Finančna sredstva Strukturnih skladov in ESS namenjena državam članicam v obdobju 2000-2006 (povprečje na prebivalca v €). Vir: European Commission, 2007: 240-257.

V letih 1999 in 2004 je bila zastavljena nova politika priseljevanja v EU. Glavni cilj je bil, da z usklajenim pristopom, ki upošteva gospodarsko in demografsko stanje EU, doseže boljše upravljanje migracijskih tokov. Sklad je pomagal razširiti aktivno poklicno življenje ter prek številnih načrtov usposabljanja povečati zaposljivost ljudi v starosti 40 do 50 let. Eno glavnih področij je bila še vedno pomoč mladim ljudem pri vključevanju na trg dela. Sklad je podpiral poklicni razvoj in sisteme vodenja posameznikov, kot na primer vključevanje vsebin o zaposlovanju v šolske učne načrte, poklicno svetovanje s strani lokalnih agencij in svetovalcev (pomoč mladim pri iskanju prve zaposlitve, pridobivanje novih izkušenj, pomoč pri prehodu iz enega v drugi poklic ter pomoč pri brezposelnosti), zaposlitveno svetovanje preko javnih zaposlitvenih servisov, lokalnih agencij za zaposlovanje in organizacij za svetovanje odpuščenim delavcem ter vodenje, usposabljanje, svetovanje in prakse, ki jih delodajalcem nudijo organizacije za vseživljenjsko učenje.

2.3 Evropski socialni sklad, vlaganje v ljudi v obdobju 2007-2013

Trenutno znaša letni proračun EU okrog 120 milijard evrov, kar predstavlja približno 1% skupnega BDP vseh držav članic. Od tega predstavljajo strukturni skladi (ESS, Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad) približno eno tretjino letnega proračuna. ESS pripada skoraj 10% skupnega proračuna EU. V obdobju 2007-2013 bo Sklad porabil več kot 75 milijard evrov za ustvarjanje novih in boljših delovnih mest v Evropi.

Relativna blaginja države ali regije, merjeno v BDP na prebivalca, določa, ali le-ta spada med konvergenčne cilje ali

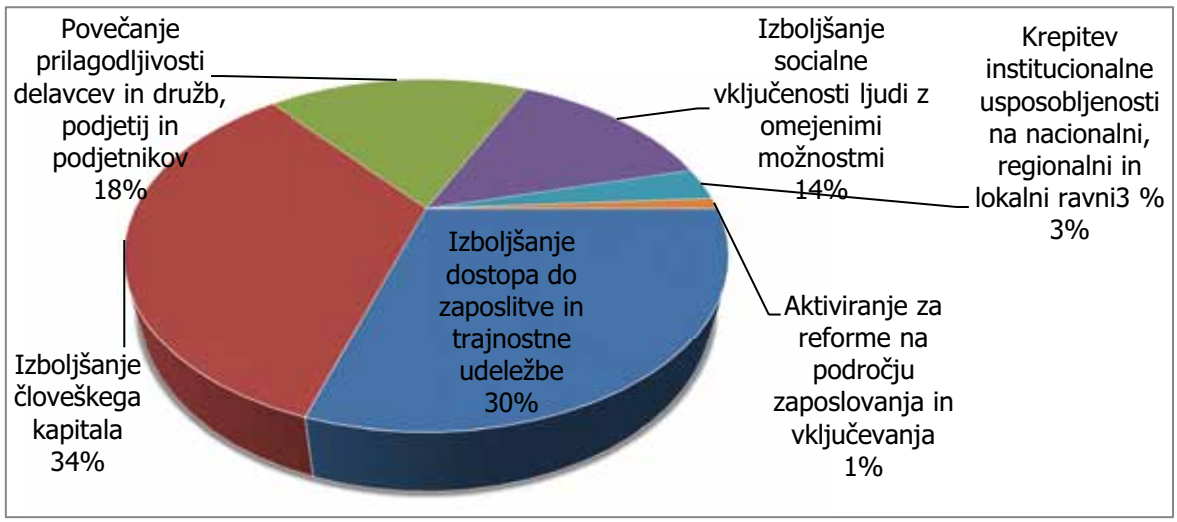

Slika 2: Projekti in programi ESS (2007–2013). Vir: Evropska komisija, 2010a.

cilje regionalne konkurenčnosti. ESS daje večji prispevek za sofinanciranje konvergenčnih regij. Konvergenčni cilj - namen porabe je ustvarjanje novih delovnih mest in izboljšanje zaposlitvenih možnosti in s tem približevanje blaginje in zaposlenosti v regiji povprečju v EU. Cilj regionalne konkurenčnosti – namen porabe je dati državam in regijam delovno silo in trge dela, ki jih potrebujejo, da bi zgradile uspešna in konkurenčna gospodarstva, ki bodo sposobna konkurence na globalni ravni. Da bi ESS dosegel svoje cilje, financira projekte in programe na šestih posebnih področjih, ki so povezana z ustvarjanjem delovnih mest in s pomočjo delavcem pri njihovem izpopolnjevanju (slika 2).

V letih od 2007 do 2013 bo ESS prispeval več kot 10 milijard evrov na leto, kar predstavlja dodatek k že obstoječim finančnim prispevkom držav članic. Podpora Sklada je osredotočena na področja, kjer ima lahko največ učinka pri doseganju ciljev, ki so jih določile države članice in Komisija. Pravila Sklada so poenostavljena, tako da so odgovornosti držav članic, regij in Komisije veliko bolj jasne.

Brezposelnost lahko doleti vsakogar, vendar pa so nekatere skupine ranljivejše kot druge. Financiranje Sklada je namenjeno tistim ljudem, ki so bolj izpostavljeni brezposelnosti in socialni izključenosti. Delež proračuna Sklada, ki ga prejme vsaka država članica, je odvisen od več dejavnikov. Večje države članice, ki imajo več prebivalcev, prejmejo več sredstev. Sorazmerno več sredstev prejmejo tudi manj bogate države članice, kot tudi tiste z večjo stopnjo brezposelnosti. Znotraj posamezne države članice pa lahko več sredstev dobijo regije, ki izpolnjujejo merilo konvergenčnosti. Boljšo predstavo o ciljih financiranja Sklada nam da primerjava porabe sredstev na osebo v državah članicah. Na ta način se »učinek velikosti«, zaradi katerega večje države dobijo več sredstev izniči in se dobijo uporabnejše primerjave. Kot kaže diagram, prejmejo nove države članice sorazmerno več sredstev iz Sklada, kar je v skladu z naravo dohitevanja njihovih gospodarstev in potrebo po preusmeritvi njihovih trgov dela na izzive globalnega gospodarstva (Evropska komisija, 2010a).

3 Evropski socialni sklad in Slovenija

Slovenija je najprej črpala sredstva iz predpristopnih instrumentov do vstopa v EU, do leta 2004 oz. do zaključka projektov (Bučar et al., 2007: 40). Izvajanje ESS poteka na podlagi Nacionalnega strateškega referenčnega okvirja, kateri navaja, kako bodo porabljena sredstva, prejeta od EU za zagotavljanje rasti in delovnih mest v sedemletnem obdobju. Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013 je izvedbeni programski dokument in je podlaga za črpanje sredstev kohezijske politike. V njem so opredeljene razvojne prioritete oz. prednostne osi porabe sredstev EU. Celotni znesek financiranja skupnosti za omenjeno obdobje je 755.699.370 evrov. Največ sredstev je namenjenih za prednostno os, spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, predvsem na področju spodbujanja mobilnosti med visoko strokovno izobraženim kadrom, spodbujanju prenosov znanja med ustanovami za raziskave in razvoj (34,7%). Sledi ji prednostna os, razvoj človeških virov in vseživljenjsko učenje (21,8%) ter spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih (18,5%).

Na podlagi prednostne osi spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela na Zavodu poteka izvajanje programa Usposabljanje na delovnem mestu, kjer sklad preko finančnih sredstev daje priložnost za vključitev v program občutno več brezposelnim osebam z namenom pridobitve dodatnih veščin, znanj, spretnosti, kar posledično vpliva na večjo konkurenčnost na trgu dela in zaposljivost. Na razpolago je skupaj 11.323.179,00 evrov iz sredstev ESS, od tega 85% oz. 9.624.702,00 evrov na proračunski postavki 6849 – Spodbujanje zaposljivosti ESS in 15% oz. 1.698.477,00 evrov slovenske udeležbe. Predvideva se, da naj bi se v obdobju od 2009 do 2011 usposobilo 5230 oseb.[1]

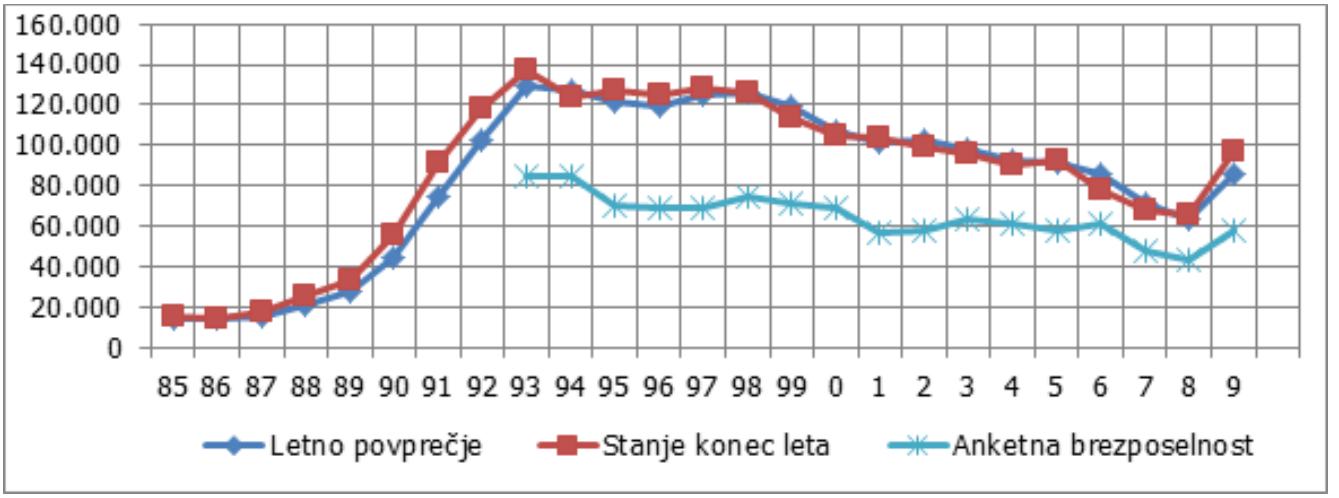

Slika 3: Gibanje registrirane brezposelnosti v Sloveniji (1985 – 2009). Vir: ZRSZ, 2010a; SURS, 2010

1 Analiza učinkov ESS na izbrana nacionalna gospodarstva EU zasledimo tudi v vrsti tujih člankov, kot npr. Lion et al. (2004) za področje Italije, Jaedicke (2005) za področje Nemčije, Lopez Viso (2010) za področje Španije in Verschraegen et al. (2011) za področje Belgije.

3.1 Stanje na trgu dela v Sloveniji

V letu 2009 je bilo povprečno registriranih 86.354 brezposelnih oseb (v nadaljevanju BO), ob koncu leta pa je bilo na Zavodu prijavljenih 96.672 brezposelnih (slika 3). Povprečno število brezposelnih je bilo glede na leto 2008 višje za 36,6%, primerjava stanj konec leta pa pokaže porast za 45,9%. Stopnja registrirane brezposelnosti, izračunana kot delež BO med vsemi aktivnimi prebivalci Slovenije v letu 2009, je bila 9,1%, kar je 2,4 odstotne točke več kot v letu 2008. Visok porast brezposelnosti je posledica svetovne gospodarske krize, katere posledice so se odrazile tudi na slovenskem trgu dela. Zmanjšanje obsega produkcije, zlasti v predelovanih dejavnostih in gradbeništvu, je vplivalo na rast števila brezposelnih. Naraščati je začela v oktobru 2008, v letu 2009 pa je bilo vsak mesec več brezposelnih kot mesec prej, edino v avgustu je brezposelnost upadla za 0,4% (ZRSZ, 2010b: 34).

Poleg krivulje gibanja registrirane brezposelnosti v Sloveniji je še prikazana krivulja anketne brezposelnosti. V letu 2009 se je na Zavodu na novo prijavilo 114.496 BO ali 61,7% več kot v letu 2008. V evidenco Zavoda se je prijavilo 45.146 oseb, katerim se je iztekla zaposlitev za določen čas (+53,3%), oseb, ki jim je delovno razmerje prenehalo zaradi trajno presežnega dela oz. zaradi stečaja je bilo 31.620 (+194,5%) in iskalcev prve zaposlitve je bilo 16.994 (+35,8%). Dotok novih BO je v letu 2009 močno porasel. V drugi polovici leta pa so bile tudi nekoliko boljše zaposlitvene možnosti. Od 84.063 BO, katere je Zavod v letu 2009 odjavil iz evidence, se je zaposlilo oz. samozaposlilo 48.553 oseb. V kriznih časih je najbolj razveseljiv porast števila oseb, ki so se zaposlile, bilo jih je za 16,5% več kot v letu 2008 (ZRSZ, 2010b: 36).

3.2 Gibanje brezposelnosti na trgu dela na OS Murska Sobota

Če sledimo gibanju brezposelnosti v pomurski regiji od leta 1985 do konca leta 2009, vidimo, da je število brezposelnih raslo do leta 1998 nato pa se je začelo počasi zmanjševati. Največji skok je zaznati v letu 1991 (osamosvojitev Slovenije), in sicer je porast glede na leto 1990 kar za 75,5% in je na koncu leta 1991 znašal 7.741 brezposelnih oseb. V letu 1999 se je gibanje brezposelnosti počasi začelo umirjati in se je do leta 2005 gibalo nekoliko pod mejo 10.000 brezposelnih oseb. V naslednjih treh letih beležimo znatno zmanjšanje števila brezposelnih, ki se je leta 2008 prvič spustilo pod število iz leta 1991. V letu 2008 pa je sledila gospodarska kriza in število BO je strmo naraslo ter doseglo najvišjo raven v zgodovini v Pomurju (slika 4).

Konec leta 2009 je bilo v Pomurju prijavljenih 11.094 registrirano BO. V povprečju je bilo v letu 2009 brezposelnih 8.651 oseb, kar pomeni za 28,9% oz. 1.942 oseb več kot v letu 2008. Največji porast se je zgodil v mesecu oktobru in novembru, ko je šla v stečaj Mura d. d. in njene hčerinske družbe (ZRSZ, 2010d: 15). Do stečaja tekstilne tovarne Mura se je število brezposelnih gibalo okrog številke 8.000. V lanskem letu se je na OS M. Sobota prijavilo 11.558 brezposelnih oseb, kar je 5.002 oseb oz. 76,8% več kot v letu 2008. Največji delež priliva je predstavljal iztek zaposlitve za določen čas, to je 31,9%. 2.962 oseb se je prijavilo zaradi stečaja, 1.205 pa je bilo trajnih presežkov. Največ priliva v brezposelnost je bilo zaradi stečaja Mure in Pomurke, večje število delavcev pa se je prijavilo tudi iz podjetij: Arcont, Varstroj, različnih gradbenih podjetij, Elrad International, Proconi, avtoprevozniki, itd. 12,0% vseh prijavljenih je bilo iskalcev prve zaposlitve.

3.3 Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja

Program APZ prinaša široko paleto pozitivnih učinkov. Zanje je bistvenega pomena pravilno odločanje o času posega na trg dela in kar najboljši preplet posameznih programov. Na trg dela posega neposredno, pri čemer odpravlja tiste kratkoročne in druge probleme glede zaposlovanja in trga dela, ki jih s preostalimi sistemskimi rešitvami in ukrepi drugih politik ni mogoče učinkovito odpravljati, pa tudi posredno (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006: 2). Program APZ je bil pripravljen za celotno programsko perspektivo 2007-2013. Za vsako proračunsko obdobje se pripravi izvedbeni načrt programa APZ, ki za posamezno aktivnost opredeli ciljne skupine in osnovne pogoje za vključitev oseb v aktivnost. Na ravni ukrepa pa se določijo njegovi izvajalci, njegova vrednost po posameznih virih financiranja, predvideno število vključitev in ocena prehodov v zaposlitev. MDDSZ lahko, v skladu s potrebami na trgu dela in razpoložljivimi proračunskimi sredstvi, predlaga vladi spremembo ali dopolnitev izvedbenega načrta

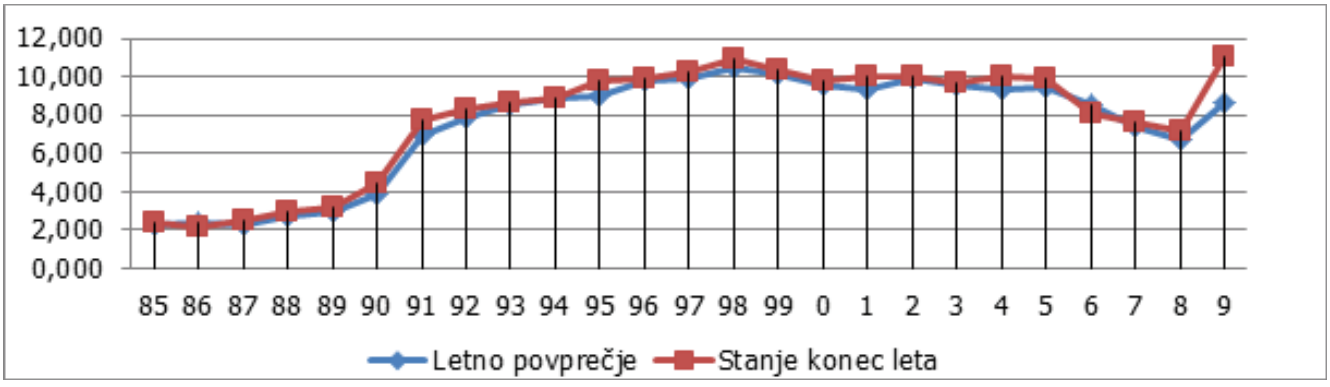

Slika 4: Gibanje registrirane brezposelnosti v Pomurju (1985-2009). Vir: ZRSZ, 2010c: 46.

tudi med proračunskim obdobjem. Tako je zagotovljena racionalizacija postopkov pri sprejemanju posameznih dokumentov in pri potrditvi prerazporeditve finančnih sredstev, večja preglednost pri izrabi sredstev državnega proračuna in sredstev ESS. Minister, pristojen za delo, v skladu z 51. členom ZZZPB po usklajevanju s socialnimi partnerji sprejme podzakonski akt – Pravilnik o izvajanju programa APZ. V njem določi predvsem ciljne skupine brezposelnih oseb, postopke za izbor izvajalcev, postopke za vključevanje brezposelnih oseb, postopke za izbor podizvajalcev, vrste stroškov, nadzor nad porabo sredstev in postopke vrnitve nenamensko porabljenih sredstev. Na podlagi sprejetega programa APZ, izvedbenega načrta programa APZ za posamezno programsko obdobje in Pravilnika APZ se v 30 dneh pripravi Katalog ukrepov APZ, s katerim se podrobneje opredelijo posamezne aktivnosti APZ z vidika izvajanja. Gre za pregled aktivnosti v okviru ukrepov programa APZ.

4 Usposabljanje na delovnem mestu

Usposabljanje na delovnem mestu kot ukrep aktivne politike zaposlovanja lahko v širšem smislu opredelimo kot niz načrtovanih dejavnosti organizacije, z namenom povečati znanje in delovne spretnosti zaposlenih ter skladno z zahtevami dela in cilji organizacije spremeniti njihova stališča in vedenje. Usposabljanje lahko razumemo kot sredstvo razvoja in oblikovanja kadrov zaradi zadovoljitve sedanjih in prihodnjih potreb organizacije. Koncept temelji na predvidevanjih (Miglič, 2005: 34):

- da se usposabljanje nanaša na spreminjaje odnosov zaposlenih,
- da je namen usposabljanja izboljšanje delovne uspešnosti, ki se odraža na ravni zaposlenega in tudi organizacije,
- da je usposabljanje proces, kjer prevladujeta nadzor in načrtovanje, dopolnjena z evalvacijo njegove uspešnosti in učenjem iz izkušenj.

Program se je začel izvajati leta 1991. V obdobju 1993 do 1999 je bilo v usposabljanje vključenih 30.712 oseb. Od leta 1993 naprej je usposabljanje na delovnem mestu potekalo kot usposabljanje z delovnim ali brez delovnega razmerja. Po letu 1999 število vključitev v program usposabljanja na delovnem mestu upade. Predvsem je bil razlog sprememba 48. a člena ZZZPB - povračilo prispevkov delodajalcem. Program se je od leta 2004 sofinanciral na podlagi Enotnega programskega dokumenta za obdobje 2004-2006 iz ESS, in sicer do 75%. Program od leta 2004 dalje več ne poteka v obliki delovnega razmerja. Iz podatkov Zavodovih evidenc je razvidno, da je bilo v obdobju 1993 do 2006 v usposabljanje na delovnem mestu vključenih 48.003 oseb (slika 5).

V letu 2007 je bilo javno povabilo za program objavljeno šele 5. 6. 2007 (težava je nastala zaradi denarne dajatve vključeni osebi v obliki dodatka za aktivnost – tolmačenje Davčne uprave RS je bilo, da se dodatek za aktivnost in drugi morebitni prejemki obdavčijo, vendar je bilo naknadno sklenjeno drugače). Od planiranega števila, vključiti v program 692 oseb, se je vključilo 694 oseb. Dne 24. 12. 2007 je bilo objavljeno novo javno povabilo za leto 2007/08, na razpolago je bilo 1.909.800,00 evrov, čas izvajanja programa pa določen do 30. 9. 2008. Aktivnosti so se zaključile z dne 31. 5. 2008. Planirano je bilo vključiti 1.076 oseb, realiziranih je bilo 1.105 vključitev.

Usposabljanja na delovnem mestu za leto 2008 je bilo objavljeno še isti dan. Razpoložljivih je bilo skupno 2.750.000,00 evrov iz sredstev ESS. Planiranih je bilo 1.170 vključitev oseb, realiziranih je bilo 1.120 vključitev. Dne 23. 4. 2009 je sledilo novo javno povabilo. Za program je bilo namenjenih skupaj 6.319.240,00 evrov iz sredstev ESS, od tega 85% oz. 5.371.354,00 evrov ESS in 15% oz. 947.886,00 evrov je bila slovenska udeležba. Program se je zaradi porabe sredstev zaprl dne 29. 9. 2009. Načrtovanih je bilo 2.377 vključitev, realiziranih pa je bilo 2.507 oz. 5,5% več od planiranih. 16. 10. 2009 je bilo objavljeno novo povabilo in hkrati zadnje aktualno, usposabljanje na delovnem mestu 2009/2011.

4.1 Program usposabljanja na delovnem mestu v Pomurju

Decembra 2009 je bilo na OS M. Sobota registriranih 11.094 brezposelnih oseb, od tega največ na Uradu za delo Murska

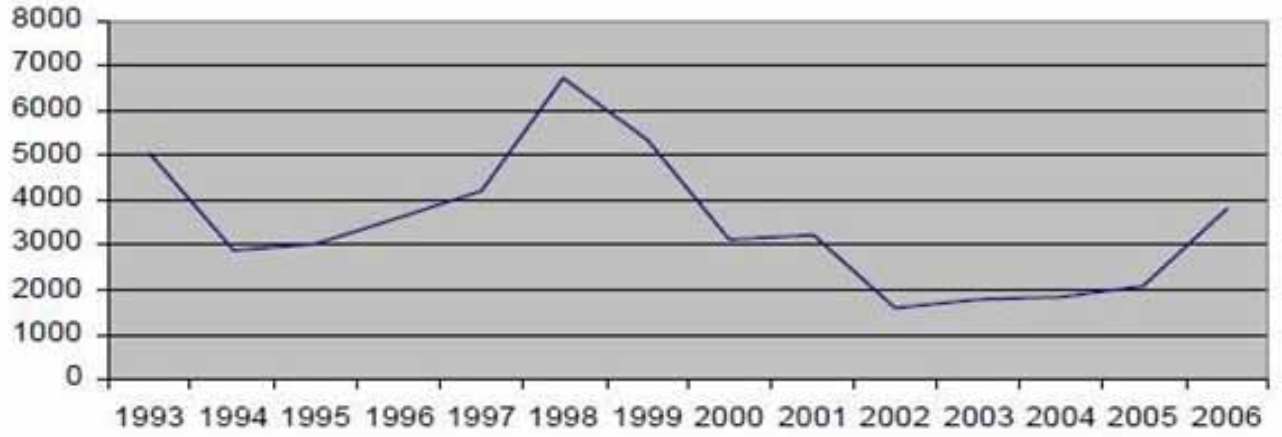

Slika 5: Gibanje števila udeležencev vključenih v progam od 1993 do 2006. Vir: Evidence ZRSZ 1999, 2007.

Sobota, in sicer 5.848 oseb, torej več kot polovica. Drugi največji urad je Lendava z 2.507 registriranimi brezposelnimi osebami, sledi ji Gornja Radgona s 1.400 brezposelnimi in Ljutomer s 1.339 registriranimi brezposelnimi.

Od skupaj vseh namenjenih sredstev ESS za Slovenijo, je bilo za Pomurje za leto 2009 namenjenih 541.200,00 evrov. Od tega zneska je 15% sredstev šlo iz internega proračuna. Porabljenih je bilo 483.075,37 evrov. Za leto 2010 je za Pomurje namenjeno občutno več sredstev iz sredstev ESS in sicer skupno 1.300.000,00 evrov, predvsem zaradi velikega povečanja števila brezposelnih oseb v letu 2009. Od tega zneska je do 31.10.2010 bilo porabljenih 924.750,00 evrov sredstev.

Program usposabljanja je po zadnjem aktualnem javnem povabilu delovna vključenost brezposelne osebe v program, ki pod strokovnim vodstvom mentorja in z namenom pridobitve novih znanj, veščin, spretnosti in delovnih izkušenj, poteka na delovnem mestu. Zaradi nemotenega poteka usposabljanja v primeru morebitne odsotnosti mentorja je zaželjeno, da izvajalec poleg mentorja določi tudi nadomestnega mentorja. Dodana vrednost programa se kaže v njegovem prispevku k pozitivni naravnanosti vključenih oseb do odgovornega reševanja svoje zaposlitvene situacije. To lahko dosežejo s pomočjo na novo pridobljenih spretnosti in znanj na konkretnih delovnih področjih, pridobljenih veščin za aktivno iskanje zaposlitve, širjenja socialne mreže ipd., katera vključenim osebam povečujejo možnosti za zaposlitev.

Slika 6 prikazuje število vključenih oseb od leta 2004, ko smo stopili v EU in do leta 2009 za področje celotne države in vključene iz OS M. Sobota. Trend vključenih po letih je približno isti na področju Slovenije in M. Sobote. Močno izstopa leto 2007, ko je bilo vključenih več od planiranih, le program se je izvajal krajši čas zaradi nejasnosti glede dodatka za aktivnost. Zadnji dve leti pa se število vključenih v program povečuje. V letu 2009 je bilo vključenih v program usposabljanja na delovnem mestu, ki je bil sofinanciran iz ESS, v OS Murska Sobota skupaj 415 brezposelnih oseb. Delodajalci so se lahko prijavljali na javni povabili:

- usposabljanje na delovnem mestu 2009/2010, v katerega se je vključilo 323 oseb,
- usposabljanje na delovnem mestu 2009/2011, v katerega se je vključilo 92 oseb in katero je še vedno aktualno.

Sredstva za javni povabili so bila sofinancirana iz ESS. Hkrati je bilo v letu 2009 aktualno še javno povabilo Usposabljanje na delovnem mestu 2008, v katerega se je vključilo 276 oseb, sredstva so se črpala iz lastnih sredstev (ZRSZ, 2009d: 10).

4.2 Ugotovitve analize vključenih v program usposabljanja na delovnem mestu v OS M. Sobota

Analiza vključenih v program usposabljanja na delovnem mestu v Območni službi (OS) M. Sobota je temeljila na rezultatih anketnega vprašalnika, ki je bil izveden v času od 15. 3. 2010 do 31. 3. 2010. Poslan je bila po navadni pošti (s spremnim dopisom) vsem, ki so se v času od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009 vključili v program usposabljanja. Vzorec je zajel 415 oseb, 149 moških in 266 žensk. Vrnjenih je bilo 200 (48,2%) izpolnjenih vprašalnikov s strani brezposelnih oseb. Vrnjenih je bilo tudi 91 anketnih vprašalnikov s strani delodajalcev (60,5%), ki so usposabljali brezposelne osebe v leti 2009. Med brezposelnimi so prevladovale ženske, bilo jih je 142. Več kot polovica vključenih je bila v starostni skupini od 26 do 40 let (56,6%). Glede na stopnjo izobrazbe sta prevladovali skupini s poklicno (33%) in srednjo strokovno šolo ali gimnazijo (30%). Med udeleženci je bilo 69 iskalcev prve zaposlitve. Več kot polovica (50,7%) je pripadala starostni skupini od 26 do 40 let.

Vključitev v program, ki je sofinanciran iz ESS povečuje možnost zaposlitve je bila trditev, ki je bila na podlagi analize vključenih potrjena (*H1*). Po končanem programu se je pri istem delodajalcu zaposlilo 30 vključenih brezposelnih, 36 oseb je navedlo, da se je zaposlilo za določen oz. za nedoločen čas, torej se je skupaj takoj po koncu programa zaposlilo 66 oseb, kar ni veliko, vendar se je v obdobju šestih mesecev po končanju programa zaposlilo 246 vključenih (59%), kar pa ni malo. Sredstva za javni povabili so bila sofinancirana iz ESS. Hkrati je bilo v letu 2009 aktualno še javno povabilo

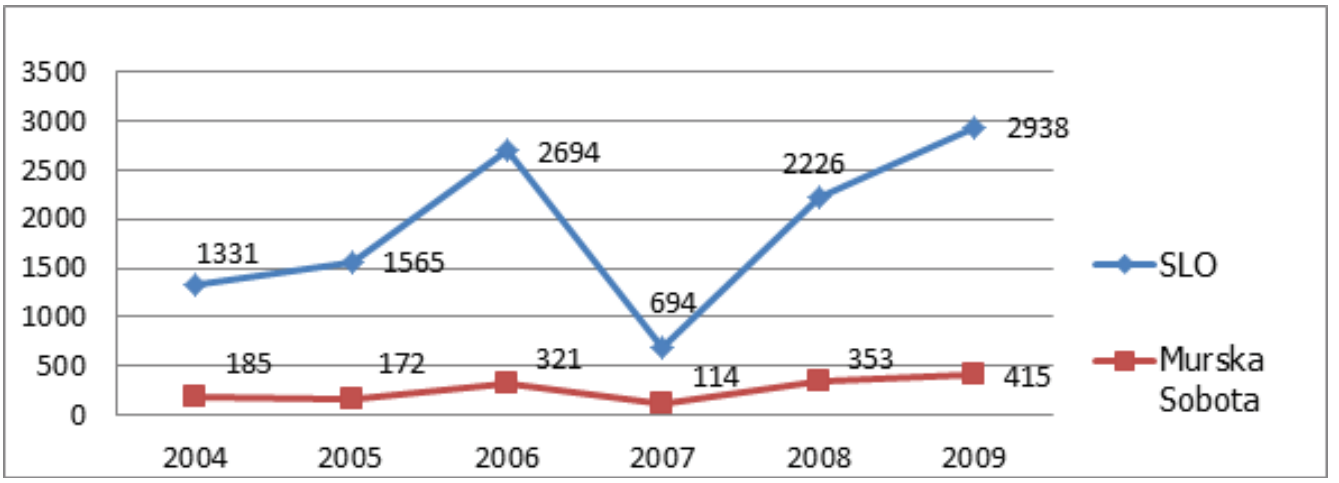

Slika 6: Usposabljanje na delovnem mestu po letih na področju Slovenije in OS M. Sobota. Vir: Evidence ZRSZ, 2010, lastna zasnova.

Usposabljanje na delovnem mestu 2008, v katerega se je vključilo 276 oseb, sredstva so se črpala iz lastnih sredstev (ZRSZ, 2009d: 10).

Končni prejemniki sredstev ESS, vključeni v program usposabljanja na delovnem mestu so bili s programom zadovoljni in bi program še nadaljevali (*H2*). Velik delež vključenih udeležencev je bilo z delom v času usposabljanja zadovoljnih oz. delno zadovoljnih (90,1%). Tudi izvajalci programov so bili z delom udeležencev zadovoljni (71 izvajalcev). Večina vključenih brezposelnih je bila zadovoljna z izvedbo usposabljanja, prav tako je večina vključenih opravljala taka dela kot so bila navedena v pogodbi. Velika večina brezposelnih je menila (94,5%), da je bil odnos izvajalca zadovoljiv oz. zelo dober. Če bi bilo možno, bi program nadaljevalo 76,5% udeležencev.

Program usposabljanja na delovnem mestu je v osnovi namenjen pridobitvi novih znanj, veščin, spretnosti; da bi udeleženec po koncu programa lahko samostojno opravljal delo, za katerega se je usposabljal in hkrati, da si izvajalec programa na tak način lažje pridobi ustrezen kader za zaposlitev (*H3*). V ospredju je bil vsebinski vidik izvajanja programa, katerega so udeleženci opredelili kot pomembnega, saj je bilo 88% udeležencev mnenja, da lahko po koncu programa opravljajo delo v celoti samostojno oz. vsaj delno. Tudi 87% izvajalcev je bilo mnenja, da udeleženci po končanem programu pridobijo dovolj novih znanj, veščin, spretnosti, da lahko samostojno oz. delno opravljajo, za katerega se usposabljajo. Delodajalci so mnenja, da lahko na ta način pridobijo ustrezen kader za nadaljnjo zaposlitev, tako meni 65 izvajalcev, delno se s tem strinja 21 izvajalcev.

Postopek za pridobitev sredstev ESS je dolg, oz. predolg je bilo mnenje 44 izvajalcev programa, enako število izvajalcev je bilo mnenja, da je bil postopek ravno pravi oz. kratek (*H4*). Vključene brezposelne osebe so bile mnenja, da jih dolžina postopka ne moti. Glede dostavitve dokumentacije Zavodu na začetku postopka in kasneje je analiza pokazala, da je bila več kot polovica izvajalcev (57%) mnenja, da je dokumentacije preveč. Predvsem so imeli pomisleke glede dolžine postopka in dostavitve dokumentacije izvajalci programa.

Končni prejemniki sredstev ESS si želijo več informacij in administrativno-tehnične pomoči pri koriščenju sredstev ESS (*H5*). Večina vključenih oseb si je pridobila informacije pri iskalcih zaposlitve (50,5%). Analiza je tudi pokazala, da si je 7 udeležencev (3,5%) poiskalo informacije na internetni strani Zavoda, kar je izredno nizek delež. Izvajalci programa so pridobivali informacije o programu nekako v podobnem obsegu na Zavodu (42,9%) in preko internetnih strani (44%).

V času anketiranja je bilo 16% udeležencev še vedno vključenih v usposabljanje (glej Tabelo 1). Po koncu usposabljanja se je zaposlilo 15% udeležencev pri izvajalcu programa. 40,5% udeležencev je po koncu usposabljanja ostalo v evidenci brezposelnih oseb, 10% je vključenih v programe APZ. Za določen čas se je zaposlilo 17% udeležencev, torej za obdobje enega leta ali manj. Za nedoločen čas sta zaposleni dve osebi. Od vključenih 200 oseb se je 30 oseb po koncu programa zaposlilo pri delodajalcu, pri katerem so bili na usposabljanju. Omeniti moram, da je to zaposlitev takoj po končanem programu. Dogajali so se primeri, ko je delodajalec želel vložiti vlogo za subvencijo, katere takrat ni bilo oz. so finančna sredstva pošla (subvencija za krajši delovni čas). Svoje je prispevala tudi gospodarska kriza in s tem posledično zmanjšanje naročil in zmanjšanje obsega dela. Če pogledamo v tabelo vidimo, je 34 oseb navedlo, da se je zaposlilo za določen čas, torej pri drugem delodajalcu in 2 osebi za nedoločen čas. Če seštejemo ugotovimo, da se je s pomočjo programa zaposlilo 66 oseb (33%), vključenih v program.

4.3 Predlogi za izboljšanje programa

Večina delodajalcev, kateri nastopajo kot končni prejemniki sredstev ESS v Pomurju so izvajali program v letu 2009

Tabela 1: Trenutni status udeleženca programa

Vaš trenutni status:						
	moški (58)		ženske (142)		skupaj (200)	
a) sem še vključen v program usposabljanja na del. mestu	5	8,6%	27	19,0%	32	16,0%
b) sem zaposlen, zaposlil me je delodajalec, pri katerem sem bil na usposabljanju	9	15,5%	21	14,8%	30	15,0%
c) sem prijavljen v evidenci brezposelnih oseb	29	50,0%	52	36,6%	81	40,5%
d) sem prijavljen v evidenci brezposelnih oseb in sem vključen v program	2	3,4%	17	12,7%	19	9,5%
e) sem zaposlen za določen čas	11	19,0%	23	16,2%	34	17,0%
f) sem zaposlen za nedoločen čas	1	1,7%	1	0,7%	2	1,0%
g) drugo	1	1,7%	1	0,7%	2	1,0%

Vir: Lastni (Anketa, 2010).

za obdobje treh mesecev. V letu 2009 sta bili aktualni dve Javni povabili, ki sta se bili sofinancirani iz sredstev ESS in sicer Javno povabilo delodajalcem za izvedbo programov Usposabljanja na delovnem mestu 2009/2010 in drugo Javno povabilo za 2009/2011. Pripombe vključenih v program usposabljanja, kateri so bili v programu za čas 2 meseca ali manj so bile, da je ta čas usposabljanja bil prekratek. Prav tako pa je tudi čas usposabljanja 6 mesecev predolg, kajti udeleženci pridobivajo nova znanja, katera večinoma niso skupek več raznovrstnih nalog, ampak so sestavljena iz podobnih del in opravil, katera se da pridobiti v krajšem času. Izkušnje izvajanja zadnjega javnega povabila programa usposabljanja na delovnem mestu in pridobljene povratne informacije vključenih v program potrjujejo, da je najugodnejši čas izvedbe programa tri mesece, kar je mnenje tudi mojih sodelavcev. Naloga Zavoda v bodoče, če želi spremeniti čas usposabljanja bo, da svoja opažanja prenese na pristojne službe, katera bodo vključena v pripravo novega javnega povabila za program usposabljanja na delovnem mestu.

Po končanem programu usposabljanja se določen odstotek oseb zaposli (15%) pri istem delodajalcu, 17% za določen čas in 1% za nedoločen čas, torej skupaj 33%, kar predstavlja 66 udeležencev. Veliko več udeležencev se zaposli v obdobju šestih mesecev po končanem usposabljanju. Samo spomnim naj, da se je zaposlilo v omenjenem obdobju 246 oseb. Od končanja programa pa do začetka zaposlitve je obdobje, kadar je oseba v evidenci brezposelnih in čaka na zaposlitev. Omenjeno obdobje bi se dalo zapolniti na ta način, da bi oseba po končanem programu usposabljanja ostala naprej pri izvajalcu programa – nov program - vendar bi v tem obdobju krila stroške oba, tako izvajalec programa in Zavod. Eden izmed razlogov za poznejšo zaposlitev je lahko tudi čakanje na odobritev vloge za subvencionirano zaposlitev.

Glede same dolžine postopka za pridobivanje sredstev iz ESS so delodajalci še dokaj realni. Postopek za vključitev brezposelnih v program je krajši, če ima izvajalec že izbrano osebo. V nasprotnem primeru se mora izvesti postopek napotovanja ustreznih oseb s strani Zavoda, ki ni dolg, vendar zahteva določen čas. Izvajalec programa je dolžan do določenega dne v mesecu dostaviti ustrezno dokumentacijo, katera je potrebna za izvedbo nakazil oz. pridobitev sredstev. Zavod teži k temu, da bi bilo izplačilo redno izvršeno, vendar se mora rokov držati tudi sam izvajalec usposabljanja.

Delodajalci rabijo kar veliko pomoči oz. informacij o tem, kje se samo javno povabilo nahaja, kako priti do vloge, kam oddati vlogo, kako izpolniti obrazce ipd.. Dokumentacijo ob vključevanju v program in ob celotni spremljavi postopka bi bilo potrebno zmanjšati, vendar ta naloga ni tako enostavna, saj je dokumentacija potrebne zaradi kontrol oz. revizij. Vseeno je dokumentacije veliko preveč. Določena dokumentacija bi se lahko združila oz. določena opustila (fizično) iz razloga, ker je večina dokumentacije računalniško vodene.

Odnosi med udeleženci in izvajalci programa, pripravljenost enih in drugih, da se v času programa čim bolj prilagodijo eni drugim in da vsi čim več pridobijo s programom niso vedno idealni. Kršitve oz. neprimerno ravnanje ali vedenje lahko pride iz ene ali iz druge strani vključenih v program. Pomembno je, da Zavod kot končni upravičenec sredstev ESS stremi za tem, da se nesoglasja odpravijo, da se doseže nek sporazum med vključenimi in se lahko program nemoteno nadaljuje. Ključno se nam zdi slednje, da Zavod da možnost obema vključenima akterjema, da povesta svoje mnenje glede poteka programa oz. o določenih nepravilnostih v programu. Menimo, da je naloga Zavoda plansko opravljanje obiskov pri izvajalcih programov. Hkrati je to velikega pomena za lažje delo z brezposelnimi, saj le-ta dobi priložnost, če meni, da je v programu prišlo do napak oz. težav, da pove svoje mnenje in na koncu pride do nekega dogovora med vsemi tremi stranmi. Praksa je pokazala, da se večkrat pojavijo pripombe na program s strani brezposelnih, ko je le-ta že končan.

Programa usposabljanja se zaključi z dnem kot je zapisan na pogodbi. Po uspešno končanem usposabljanju bi bilo potrebno brezposelnim s strani delodajalca izročiti oz. dati nek papir oz. listino, kjer bi bila navedena na novo pridobljena znanja. Ko brezposelna oseba kandidira za novo delovno mesto se posebej posveti izdelavi ponudbe in življenjepisa. Pri pisanju ponudbe navaja svoje dosedanje delovne izkušnje oz. kompetence. Omenjeno potrdilo bi lahko služilo kot dokazilo prihodnjemu delodajalcu o znanjih, delovnih izkušnjah, katere si je brezposelna oseba pridobila v času programa usposabljanja.

Presenetil je nizek delež pridobivanja informacij brezposelnih oseb preko interneta. Anketa je pokazala podatek, da si preko internetnih strani Zavoda pridobiva informacije o samem programu zgolj 3,5% udeležencev usposabljanja. Vendar pa lahko Zavod s pravilnim pristopom do brezposelnih ta delež poveča s tem, da poda informacije brezposelnim, kje na spletu si lahko potrebne podatke pridobi, kako pride do njih, kje najde določene programe itd. Prav tako se nam zdi pomembno, da svetovalci zaposlitve ob naslednjem obisku vprašajo brezposelne osebe ali je pobrskala po internetni strani Zavoda in če je imela kakšne težave. V primeru, da se pripeti slednje, se lahko tako osebo napoti v prostore CIPS-a, kjer se ji nudi pomoč pri sami uporabi interneta.

5 Sklep

Kohezijska politika EU je namenjena zmanjševanju razlik med posameznimi območji in s tem spodbujanju enakomernega trajnostnega razvoja. Skladnejši razvoj omogoča tudi izvajanje enakih gospodarskih politik na širšem območju, zmanjšuje potrebe po izjemah in vpliva na večjo učinkovitost in preglednost delovanja. Priključitev EU naj bi vsem članicam, katere so razvojno pod evropskim povprečjem, omogočila hitrejši gospodarski razvoj in boljši življenjski standard. ESS je najstarejši med strukturnimi skladi. Ustanovljen je bil z namenom zmanjševanja razlik v bogastvu in življenjskih standardih v državah EU in regijah ter spodbujanja gospodarske in socialne kohezije. ESS krepi tudi socialno vključenost prikrajšanih ljudi za njihovo trajno vključitev v zaposlitev in boj proti kakršnikoli diskriminaciji na trgu dela.

Gospodarska in finančna kriza je v letu 2009 močno zaznamovala trg dela. Gospodarska aktivnost se je prvič po letu 1992 zmanjšala, in sicer za 7,8%. Kriza je najbolj prizadela podjetja iz predelovalnih dejavnosti, gradbeništva in trgovine. Zmanjšan obseg gospodarske aktivnosti je z zamikom vplival tudi na trg dela. V letu 2009 se je močno povečal priliv

v brezposelnost, saj se je prijavilo za 61,7% več oseb kot v letu 2008, to je 114.496 oseb. Aktivnosti posameznih ukrepov APZ so namenjeni vsem, ki se prijavijo v register brezposelnih oseb na Zavodu, pa tudi drugim aktivnim in neaktivnim posameznikom na trgu dela. Prednostne ciljne skupine za vključevanje v programe se morajo ujemati z reševanjem zaznanih poglavitnih problemov na slovenskem trgu dela. Pri izvajanju programa APZ se upošteva tudi regijski pristop, tako da so sredstva prednostno namenjena za območja z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti. Z Katalogom ukrepov APZ se podrobneje opredelijo posamezne aktivnosti APZ z vidika izvajanja programov. Opredeljen je tudi okvirni obseg sredstev za vsako aktivnost in predvideno število vključitev za področje celotne Slovenije. Kvote za posamezne Območne službe se razdelijo znotraj Zavoda, možno je tudi prelivanje sredstev iz ene Območne službe v drugo.

Programa usposabljanja na delovnem mestu je bil raziskan v letu 2009, v katerem je bila velika gospodarska kriza, kar je posledično vplivalo tudi na manjše zaposlovanje v podjetjih, še posebej v Pomurju, kjer je brezposelnost največja. Na vprašalnik se je odzval visok odstotek udeležencev. Analiza programa je prikazala mnenje vključenih: o programu, o njegovi vsebinski naravnanosti, namenu, njihovem zadovoljstvu v programu, samem postopku za pridobitev sredstev ESS, ter o pomoči Zavoda glede informacij in administrativno-tehnične pomoči, katera so opisana v četrtem poglavju. Za uspešno in učinkovito izvedbo programa usposabljanja na delovnem mestu, tako da bosta končna prejemnika ESS sredstev zadovoljna in da bosta oba pridobila, si morata prizadevati skupaj z Zavodom kot končnim upravičencem sredstev ESS. S pomočjo sredstev ESS se lahko v program vključi veliko več oseb, torej lahko ima veliko več oseb upanje na zaposlitev, na boljši jutri. Še posebej je slednje potrebno v Pomurju, da bi ljudje ostali na območju regije, se zaposlili, videli nove priložnosti in na ta način prispevali k njenem razvoju.

Literatura in viri

Bučar, M., Karnar, P., Ciraj, A. M., Kajnč, S. (2007). Strukturni skladi v Sloveniji – zadostno izkoriščen vir? Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Evans, A. (1999). The EU Structural Funds. Oxford University Press. Dosegljivo na: http://books.google.si/books?id=eluzbnxAbvwC&printsec=frontcover&dq=evans+Andrew+The+EU+Structural+Funds&source=bl&ots=tEVHH1IckX&sig=HRdQdCZWFvZyM1TO1fHaLj08_k&hl=sl&ei=QDSRS825B9jbsAa7sIkf&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CAkQ6AEwAA#v=onepage&q=&f=false (5. 10. 2009).

Evropska komisija (2010a). Evropski socialni sklad, Vlaganje v ljudi 2007-2013. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/employment_social/esf/docs/facts_figures_sl.pdf (13. 3. 2010).

Evropska komisija (2010b). Regionalna politika, najpomembnejši cilji. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/object/index_sl.htm (15. 1. 2010).

Evropska komisija (2010c). ESS, Evropski socialni sklad v Sloveniji 2007-2013, ESS v številkah, Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/sl_sl.htm (14.02.2010).

European Commission (2007). Report from the Commission. 18 th Annual on Implementation of the Structural Funds 2006. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/annex/2006_sf_annex_en.pdf (3. 10. 2009).

Lajh, D. (2006). Evropeizacija in regionalizacija, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Jaedicke, W. (2005). The mid-term evaluation of the European Social Fund in Germany: Was the breakthrough achieved? *Zeitschrift Fur Evaluation*. 1: 93-104.

Lion, C., Martini, P., Volpi, S. (2004). The evaluation of European Social Fund programmes in a new framework of multilevel governance: The italian experience. *Regional Studies Volume*, 38(2): 207-212.

Lopez Viso M. (2010). The social dimension of European cohesion policy in a 27-state Europe: an analysis of the European Social Fund. *European Journal of Social Work*. 13(3): 359-373.

Miglič, G. (2005). Načrtovanje usposabljanja v državni upravi: analiza potreb po usposabljanju in evalvacija učinkov usposabljanja. Ljubljana, Ministrstvo za notranje zadeve, Direktorat za javno upravo, Upravna akademija.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (2006). Program ukrepov aktivne politike Zaposlovanja za obdobje 2007-2013.

Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (2010). Evropski socialni sklad. Dosegljivo na: http://www.euskladi.si/skladi/ess/ (2. 3. 2010).

Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (2009). Priročnik za prijavitelje projektov na področju Evropskega socialnega sklada.

Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti (2007). Evropski socialni sklad, 50 let vlaganja v ljudi.

Verschraegen, G., Vanhercke, B., Verpoorten, R. (2011). The European Social Fund and domestic activation policies: Europeanization mechanisms. *Journal of European Social Policy*, 21(1): 55-72.

Zavod RS za zaposlovanje (2010a). Gibanje registrirane brezposelnosti v letih od 1985 do 2009, 2010.

Zavod RS za zaposlovanje (2010b). Letno poročilo 2009 za Slovenijo.

Zavod RS za zaposlovanje (2010c). Letno poročilo 2009 OS M. Sobota.

Zavod RS za zaposlovanje (2009d). Realizacija programa dela za obdobje 2009.

Aleksander Aristovnik je doktor ekonomskih znanosti, zaposlen na Fakulteti za upravo Univerze v Ljubljani kot docent za področje ekonomike javnega sektorja. Prav tako je izredni profesor za področje mednarodne ekonomije na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Je avtor oz. soavtor številnih domačih in tujih člankov ter delov monografij. V svojem raziskovalnem delu se ukvarja predvsem s področjem mednarodne ekonomije, ekonomike javnega sektorja, javnih financ in procesov evropskega integriranja. Je (so)avtor več kot 250 bibliografskih enot in med njimi je okoli 35 člankov v revijah, ki jih indeksirajo SSCI, IBSS in Econlit baze. Njegova dela so citirana v vrsti mednarodno indeksiranih revij in v publikacijah mednarodnih finančnih institucij (npr. IMF, ECB, Deutsche Bundesbank itn.).

Rija Srkoč je diplomirala (2005) in magistrirala (2010) na Fakulteti za upravo Univerze v Ljubljani s področja javne uprave. Zaposlena je na Zavodu RS za zaposlovanje na Območni službi Murska Sobota in sicer na Uradu za delo Murska Sobota. Njeno področje delovanja zajema stike z delodajalci s področja Pomurja, svetovanje o aktualnih programih APZ, strokovno pomoč delodajalcem pri vključitvi v programe APZ. Obenem opravlja delo koordi-

natorja na področju zaposlovanja kar zajema prenos informacij svetovalcem zaposlitve, organiziranje dela in vodenje skupinskih razgovorov na Zavodu ali pri delodajalcih, spremljanje postopka napotovanja brezposelnih oseb na potrebe delodajalcev.

The Role of the European Social Fund in the Implementation of On-The-Job Training Program: The Case of Pomurje

The aim of the paper is to show the basic platform of the European Social Fund (ESF) at the EU level and at the level of Slovenia, with special focus on Pomurje, and to show the flow of the funds from the ESF to the final beneficiary and final recipient involved On-The-Tob Training (OJT) Program. The empirical part of the paper encompasses a survey study which includes the final recipients of the ESF, i.e. the unemployed persons and the employers in Pomurje. The purpose of the empirical study is to identify the facts and the existing problems within the process of implementing the program in order to eliminate them or to enhance the quality of its implementation. The results of the empirical survey show that the successful implementation of a training program depends on all three actors involved, i.e. Employment Service of Slovenia (the final beneficiary of the ESF) and unemployed persons and employers as final recipients of the ESF.

Keywords: EU, Cohesion Policy, European Social Fund (ESF), active employment policy, on-the-job training (OJT), Pomurje